

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา เปรียบเทียบสาเหตุการตายจากรายงานมรณบัตร และสาเหตุการตายที่ประเมินได้จากการสัมภาษณ์ญาติ หรือผู้ใกล้ชิดผู้ตาย

รูปแบบการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive cross – sectional study)

สถานที่ศึกษา

กิ่งอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการศึกษาที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากมรณบัตรและประวัติผู้ตายทุกคนที่ตายตั้งแต่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ในเขต กิ่งอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา จำนวน 240 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาขึ้นเอง คือ แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับสัมภาษณ์ญาติหรือผู้ใกล้ชิดผู้ตาย มีเนื้อหาประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ - สกุล ที่อยู่ อายุ เพศ ความสัมพันธ์กับผู้ตาย และระยะเวลาที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ตาย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตาย ได้แก่ ชื่อ สกุล เลขที่บัตรประชาชน 13 หลัก อายุ เพศ สถานภาพสมรส และอาชีพ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการตายของผู้ตาย และประวัติการรักษา ได้แก่ ประวัติการเจ็บป่วย การรักษา การผ่าตัด สถานที่ตาย เวลาที่ตาย และพฤติการณ์ที่ตาย

ส่วนที่ 4 ข้อมูลสนับสนุนหรือส่งเสริมการเจ็บป่วยของผู้ตาย ได้แก่ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เสพสารเสพติด และสภาวะสุขภาพจิต

ส่วนที่ 5 ข้อมูลสาเหตุการตายจากมรณบัตร ได้แก่ สาเหตุการตาย ผู้ออกความเห็นการตายในหนังสือรับรองการตาย และผู้แจ้งตาย

ส่วนที่ 6 ข้อมูลจากการวิเคราะห์สาเหตุการตายโดยคณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ข้อมูลที่คณะแพทย์ลงความเห็นว่าจะเป็สาเหตุการตายที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

แบบบันทึก ใช้ในการบันทึกข้อมูลประวัติการรักษาของผู้ตาย ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลประวัติการรักษาเช่น ผลเลือด ผลการเพาะเชื้อ ผลการตรวจชันสูตร ผลการตรวจน้ำตาล เอ็กซเรย์ EKG ฯลฯ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity) โดยผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึก ไปรับการตรวจสอบโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้ว ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมทั้งด้านภาษา และความถูกต้องในเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการนำไปสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดของผู้ตาย ในอำเภอที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา จำนวน 30 ราย แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขให้เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การประสานงานโดยเข้าพบนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพะเยา และสาธารณสุขกิ่งอำเภอภูพานยาว เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

2. ทำการรวบรวมข้อมูลผู้ตายจากรายงานมรณบัตร ตั้งแต่ มกราคม ถึง ธันวาคม พ.ศ.2542 ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา โดยแยกรายชื่อผู้ตายเป็นรายหมู่บ้าน และรายตำบล ตามเขตรับผิดชอบของ สถานีอนามัย

3. ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยของกิ่งอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา จำนวน 5 คน และโรงพยาบาลพะเยา จำนวน 1 คน ในการดำเนินการเก็บข้อมูล

4. จัดประชุมเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยและโรงพยาบาลพะเยาเพื่อชี้แจงรายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกก่อนการเข้าไปทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่

5. เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ญาติผู้ใกล้ชิดของผู้ตาย เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพะเยาเก็บข้อมูลโดยการค้นประวัติการได้รับการรักษาของผู้ตาย ตามทะเบียนผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

6. นำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล

7. นำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกที่ตรวจสอบ และแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว ไปรับการวิเคราะห์ สรุปผลสาเหตุการตาย โดยคณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย แพทย์สาขา สาธารณสุขศาสตร์ สาขาอายุรศาสตร์เขตร้อน และสาขาโรคติดเชื้อ กรณียังสรุปสาเหตุการตายไม่ได้ สัมภาษณ์ ครั้งที่ 2 ในรายละเอียดของโรคที่สงสัย และให้คณะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาลงมติสาเหตุการตายที่ใกล้เคียงมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จัดทำคู่มือการลงรหัส และลงรหัสแบบสัมภาษณ์ นำเข้าข้อมูลด้วยโปรแกรม Epi info 6 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for window 7.5 และโปรแกรม stata

2. ลักษณะทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้ตายเสนอเป็น ตาราง แสดงจำนวน ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความถูกต้องของสาเหตุการตายจากรมณบัตร และสาเหตุการตายที่ได้จากญาติ หรือผู้ใกล้ชิดของผู้ตาย ด้วยการวิเคราะห์ความไว (sensitivity) และความจำเพาะ (specificity) และใช้สถิติ kappa เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้อง รายละเอียดการวิเคราะห์ตามภาคผนวก ฉ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลการตายและความตรงกันของสาเหตุการตายด้วย chi squared test